

Kommittédirektiv



Behovet av ett utökat författningsstöd för registerkontroller i arbetslivet

Dir.
2018:12

Beslut vid regeringssammanträde den 1 mars 2018

Sammanfattning

En särskild utredare ska kartlägga, analysera och ta ställning till om det finns behov av ett utökat författningsstöd för vissa aktörer att i egenskap av arbetsgivare få tillgång till uppgifter om enskilda som finns i belastningsregistret (registerkontroll). Utredarens analys ska omfatta Kriminalvården, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, företag verksamma inom den finansiella sektorn som omfattas av kravet på s.k. ledningsprövning samt arbetsgivare inom vård- och omsorgsverksamheter som utför insatser åt äldre personer och personer med funktionsnedsättning.

Utredaren ska därutöver kartlägga, analysera och ta ställning till om det finns behov av ett utökat författningsstöd för Kriminalvården att genomföra sådan registerkontroll även utanför myndighetens roll som arbetsgivare.

I analysen ingår att väga skälen för registerkontroll mot den enskildes intresse av att inte utsättas för det integritetsintrång som en registerkontroll innebär. Utredaren ska, oavsett ställningstagande, lämna nödvändiga författningsförslag som behövs för att kunna genomföra registerkontroll inom de områden som nämns ovan.

Om utredaren finner att det finns tillräckliga skäl och om tiden räcker till, får kartläggningen och analysen även omfatta motsvarande behov för aktörer inom andra områden.

Den registerkontroll som sker med stöd av säkerhetsskyddslagen (1996:627) berörs inte av uppdraget att lämna nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2019.

Behovet av en utredning

Uppgifter i belastningsregistret

I belastningsregistret finns bland annat uppgift om påföljd för brott, beslut om påföljdseftergift och kontaktförbud. Registret förs av Polismyndigheten. Det övergripande syftet med belastningsregistret är att olika myndigheter, framförallt de brottsbekämpande och rättsvårdande myndigheterna, på ett enkelt sätt ska få tillgång till de uppgifter som behövs i deras verksamhet. Bestämmelser om bl.a. registrets innehåll och möjligheten för myndigheter och enskilda att ta del av uppgifterna i det finns framför allt i lagen (1998:620) om belastningsregister och förordningen (1999:1134) om belastningsregister.

För uppgifter i registret gäller absolut sekretess enligt 35 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Enskilda har dock rätt till insyn i registret, genom att avgiftsfritt på begäran skriftligen få ta del av samtliga uppgifter om sig själva, se 9 § lagen om belastningsregister. Den enskildas insyns rätt har sin grund i principen om att enskilda har rätt att få ta del av registeruppgifter som rör dem själva.

Författningsreglerad och informell registerkontroll i arbetslivet

Vissa begränsade delar av arbetsmarknaden omfattas av ett regelverk som ger arbetsgivare möjlighet att ta del av uppgifterna i belastningsregistret inför t.ex. ett beslut om anställning, s.k. registerkontroll. Den författningsreglerade registerkontrollen kan ske antingen genom att arbetsgivaren begär uppgifter direkt ur belastningsregistret eller genom att arbetsgivare begär av den enskilde att få se ett utdrag ur belastningsregistret.

Som exempel på en reglering som ger rätt för en arbetsgivare att själv få uppgifter ur registret kan nämnas 10 § lagen om

belastningsregister tillsammans med 21 § förordningen om belastningsregister eller 6 § lagen om belastningsregister tillsammans med 10 § förordningen om belastningsregister. Av sistnämnda bestämmelse följer t.ex. att Kriminalvården har rätt att få uppgifter ur belastningsregistret i ärenden om anställning av t.ex. övervakare eller personutredare. Andra exempel på regleringar som ger en rätt att utföra registerkontroll, vilket bl.a. inkluderar kontroll av belastningsregister, finns i 13 § säkerhetskyddslagen (1996:627).

Som exempel på regleringar som ger en rätt eller skyldighet för arbetsgivaren att begära av arbetstagaren att denne visar upp eller överlämnar ett utdrag ur belastningsregistret, kan nämnas lagen (2007:171) om registerkontroll av personal vid vissa boenden som tar emot barn, lagen (2010:479) om registerkontroll av personal som utför vissa insatser åt barn med funktionshinder och skollagen (2010:800). Enligt dessa regelverk finns en rätt eller skyldighet att kontrollera belastningsregistret för arbetsgivare inom verksamheter som på olika sätt arbetar med barn. Den enskilde, som med hänvisning till någon av dessa lagar begär ett utdrag ur belastningsregistret om sig själv, får då ett utdrag som endast omfattar brottstyper som är relevanta (9 § lagen om belastningsregister och 22 § förordningen om belastningsregister).

Utänför det område som omfattas av en författningsreglerad registerkontroll saknas i dag helt reglering. Arbetsgivare som inte omfattas av den författningsreglerade registerkontrollen har alltså inte någon uttrycklig rätt att begära att arbetstagaren visar upp ett registerutdrag. Avsaknaden av en sådan reglering innebär dock inte att det är förbjudet för en arbetsgivare att begära att en arbetssökande själv begär ett registerutdrag i syfte att visa det för arbetsgivaren. I dessa fall begärs utdragen alltså av den arbetssökande själv med stöd av den insynsrett i belastningsregistret som finns enligt 9 § lagen om belastningsregister. Den kontroll som kommer till stånd genom denna metod kan beskrivas som en informell registerkontroll.

Antalet utdrag som enskilda begär om sig själva har ökat kraftigt under ett antal år. Enligt uppgifter från Polismyndigheten uppgick antalet registerutdrag som begärts av enskilda till drygt

300 000 för år 2016, medan motsvarande siffra för år 2003 var drygt 40 000. Mycket talar för att denna utveckling till stor del kan förklaras av att det blivit vanligare att utdrag begärs inför anställning. Utvecklingen tyder alltså på att enskilda använder sin insyns rätt i belastningsregistret för ett annat syfte än det som lagstiftaren avsett.

Utredningar som berör arbetsgivares möjligheter till kontroll av uppgifter i belastningsregistret

Utvecklingen med ett kraftigt ökande antal begärda registerutdrag väcker frågor om bl.a. den enskildes rätt till personlig integritet i arbetslivet. Utvecklingen står i strid med lagstiftarens intentioner bakom enskildas insyns rätt i belastningsregistret (jfr prop. 1987/88:122 s. 19 f.), försämrar integritetsskyddet för arbetstagare och arbets sökande på arbetsmarknaden och kan leda till att personer som avtjänat sina straff får svårare att försörja sig på den ordinarie arbetsmarknaden.

Det har i olika sammanhang övervägts om arbetsgivares möjlighet att genom informell registerkontroll få tillgång till uppgifter i belastningsregistret bör begränsas. Utredningen om integritet i arbetslivet föreslog i sitt betänkande (SOU 2009:44) att ett förbud skulle införas för arbetsgivare att utan stöd i lag eller författning meddelad med stöd av lag begära att en arbetstagare visar upp ett utdrag enligt lagen om belastningsregister eller lagen (1998:621) om misstankeregister. Vid remitteringen av betänkandet framkom det att ett flertal arbetsgivarorganisationer och vissa myndigheter bedömde att det kan finnas behov för arbetsgivare att göra registerkontroll även i andra fall än de som då var författningsreglerade. Med registerkontroll avsågs i detta sammanhang möjligheten att kontrollera om enskilda förekommer med uppgifter i belastningsregistret, antingen genom uttryckligt stöd i författning eller genom informell registerkontroll, dvs. en begäran till den enskilde att uppvisa eller lämna in utdrag ur belastningsregistret.

I betänkandet Registerutdrag i arbetslivet (SOU 2014:48) föreslogs ett liknande förbud, dock med den begränsningen att

förbudet mot registerkontroll utan författningsstöd endast skulle gälla uppgifter i belastningsregistret, inte misstankeregistret.

Utredningen hade bl.a. i uppdrag att utreda om det fanns kategorier av arbetsgivare som saknade en författningsreglerad rätt att få ta del av arbetssökandes uppgifter ur belastningsregistret men som har ett så starkt behov av det att författningsändringar bör övervägas. Utredningen fann dock att det inte fanns tillräckliga skäl för att föreslå att några ytterligare arbetsgivare skulle ges en författningsreglerad rätt att få ta del av arbetssökandens uppgifter ur belastningsregistret.

Även inom ramen för remitteringen av det betänkandet framfördes synpunkter om att införande av ett förbud mot registerkontroll i arbetslivet kan medföra ett behov av att utöka författningsstödet för registerkontroller för vissa aktörer. Detta för att säkerställa att de som har ett reellt behov av registerkontroll även fortsättningsvis ska kunna använda metoden.

Medför ett generellt förbud mot registerkontroll i arbetslivet att författningsstödet behöver utökas?

Flera utredningar har alltså föreslagit införande av ett förbud mot registerkontroll om det saknas uttryckligt författningsstöd för en sådan kontroll. Skälen för införande av ett sådant förbud har sin grund i att arbetstagare och arbetssökande bör tillförsäkras ett effektivt integritetsskydd. Regeringen delar uppfattningen att arbetstagare och arbetssökande ska tillförsäkras ett effektivt integritetsskydd.

Det har dock i samband med remitteringen av dessa utredningsbetänkanden framkommit synpunkter med innebörden att införande av ett förbud mot registerkontroll i arbetslivet kan medföra att författningsstödet för registerkontroller behöver utökas för vissa aktörer. Detta för att säkerställa att de som har ett reellt behov av registerkontroll även fortsättningsvis ska kunna använda metoden.

Uppdraget att utreda och analysera behovet av registerkontroll för vissa aktörer

Regeringen har att ta ställning till om det, såsom utredningarna föreslår, bör införas ett förbud mot registerkontroll i de fall det saknas uttryckligt författningsstöd för en sådan kontroll. För det fall det införs ett generellt förbud finns det enligt regeringen skäl att utreda om det finns behov av att utöka författningsstödet för registerkontroller för vissa aktörer på det sätt som gjorts gällande i de ovannämnda remissförfarandena.

Utgångspunkter för bedömningen av om författningsstödet för registerkontroller bör utökas

Som redan konstaterats innehåller belastningsregistret uppgifter som kan vara mycket integritetskänsliga för den registrerade. Möjligheten för arbetsgivare att få tillgång till uppgifter i belastningsregistret försämrar integritetsskyddet på arbetsmarknaden och kan leda till att personer som avtjänat sina straff får svårare att försörja sig på den ordinarie arbetsmarknaden. Det innebär att såväl den enskilde som samhället i stort har ett starkt intresse av att information i belastningsregistret inte görs tillgänglig för utomstående utan tungt vägande skäl.

Gemensamt för de situationer där det i dag finns författningsstöd för registerkontroll är att frågan huruvida registerkontrollen bör tillåtas har varit föremål för noggranna överväganden av lagstiftaren. Det är inte tillräckligt att ett angeläget ändamål kan åberopas för att tillåta registerkontroll. Användandet av kontrollen måste även vara proportionerlig i förhållande till de intressen som talar emot en sådan kontroll, nämligen den personliga integriteten hos de som kan bli föremål för kontrollen, och det får inte finnas mindre ingripande alternativ. Det handlar med andra ord om att skälen för registerkontroll måste väga tyngre än den enskildes intresse av att inte utsättas för det integritetsintrång som en registerkontroll innebär.

Det finns några olika exempel på verksamheter där lagstiftaren har ansett att t.ex. arbetsgivarens skäl för registerkontroll väger tyngre än arbetstagarens intresse av att inte utsättas för det integritetsintrång som en registerkontroll innebär.

Som exempel kan nämnas verksamheter som riktar sig mot barn. I verksamheter där man arbetar med barn är syftet med den reglerade registerkontrollen bl.a. att minska risken för sexuella övergrepp. Lagstiftaren har i dessa fall gjort bedömningen att barns och ungdomars skydd mot övergrepp stärks om det är möjligt att förhindra att personer, som har dömts för sexualbrott, grova våldsbrott och vissa andra brott, arbetar med barn eller ungdomar. Registerkontroll ger därför arbetsgivaren tillgång till uppgifter om att en arbetssökande eller arbetstagare inom exempelvis förskola eller skola har dömts för sådana brott.

Andra exempel på verksamheter där arbetsgivare har möjlighet att få tillgång till registeruppgifter är Säkerhetspolisen, Kriminalvården och Försvarsmakten. Hos dessa myndigheter bedrivs en verksamhet som ställer höga krav på säkerhetsmedvetande och säkerhetsarbete. Mot denna bakgrund finns en reglering som ger författningsstöd för att genomföra registerkontroller av anställda.

De överväganden som gjorts hittills kring vilka verksamheter och arbetsgivare som bör ha möjlighet att genomföra registerkontroller, bör kunna tjäna som vägledning när det övervägs om det finns behov av att utöka författningsstödet för registerkontroller för vissa andra aktörer.

Om det bedöms finnas områden där skälen för registerkontroll väger tyngre än den enskildes intresse av att inte utsättas för integritetsintrång, är det enligt regeringen angeläget att kontrollen sker på ett sätt som värnar den enskildes personliga integritet så långt som möjligt, samtidigt som det säkerställs att registerkontrollen kan ske på ett ändamålsenligt sätt. I detta sammanhang är tre faktorer av särskilt vikt, dels vilka registeruppgifter som tillgången avser, dels vilken metod som möjliggör tillgången till registeruppgifterna, dels om registerkontrollen är obligatorisk eller fakultativ.

Beroende på vilket syfte registerkontrollen ska fylla, kan det ofta vara tillräckligt att begränsa kontrollen till uppgifter om ifall den enskilde har dömts för vissa särskilda typer av brott, även om det inte kan uteslutas att det finns situationer där det är motiverat att få ta del av samtliga uppgifter om den enskilde i belastningsregistret.

Författningsreglerad registerkontroll görs i dag på olika sätt. Vissa arbetsgivare har t.ex. rätt att ta del av uppgifter i registret efter begäran hos Polismyndigheten. En lagstadgad registerkontroll kan också utformas på så sätt att den enskilde på begäran av t.ex. en arbetsgivare visar upp eller lämnar in ett utdrag ur belastningsregistret. Valet av metod kan ha betydelse för hur stort integritetsintrång som registerkontrollen innebär.

Den författningsreglerade registerkontroll som görs idag är i vissa fall obligatorisk, medan det för vissa verksamheter handlar om en fakultativ möjlighet att genomföra registerkontroller. Valet mellan obligatorisk eller fakultativ registerkontroll har också betydelse för hur stort integritetsintrång som registerkontrollen innebär.

För den enskilde finns det dessutom ett intresse av att ett registerutdrag inte hamnar i orätta händer eller används för något annat syfte än det som motiverar att registerutdraget får kontrolleras. Det bör därför finnas regler som säkerställer att registerutdrag som inhämtats inte används på ett felaktigt sätt.

I de remissyttranden som inkommit under remitteringen av de ovannämnda betänkandena har det kommit fram några verksamheter där det kan finnas behov av utökade möjligheter att genomföra registerkontroll. Dessa verksamheter uppvisar flera likheter med de verksamheter där det redan idag finns en författningsreglerad registerkontroll. Det kan mot den bakgrunden finnas skäl att överväga att införa en författningsreglerad registerkontroll även inom dessa områden.

Här följer en genomgång av de verksamheter där det av remissvaren kommit fram att det kan finnas behov av utökade möjligheter att genomföra registerkontroll.

Behovet av registerkontroll för Kriminalvården, Ekobrottsmyndigheten och Åklagarmyndigheten

Verksamheten inom Kriminalvården, Ekobrottsmyndigheten och Åklagarmyndigheten innebär att myndigheterna är utsatta för särskilda säkerhetsrisker. Kriminalvården bedriver t.ex. ett säkerhetsarbete som bl.a. innefattar kontrollåtgärder för narkotikafria anstalter och häkten, rutiner för att hantera hot och våld mellan

intagna samt insatser som förhindrar såväl brott inifrån anstalter som fritagningsförsök och rymningar. Arbetet involverar många risk- och säkerhetsbedömningar och innefattar bl.a. olika former av registerkontroller i myndighetens roll som arbetsgivare. Ett liknande säkerhetsarbete bedrivs i viss utsträckning även hos Ekobrottsmyndigheten och Åklagarmyndigheten.

Kriminalvården har mot denna bakgrund redan i dag möjlighet att genomföra registerkontroller bl.a. i fråga om personer som myndigheten avser att anställa eller anlita som övervakare enligt 6 § lagen om belastningsregister och 10 § förordningen om belastningsregister. Kriminalvården har vidare möjlighet att utföra vissa registerkontroller av personer som placerats i säkerhetsklass enligt säkerhetsskyddslagen eller av personer som ska besöka en intagen på häkte eller anstalt enligt 7 kap. 10 § fängelselagen (2010:610) eller 3 kap. 11 § häkteslagen (2010:611).

Mot denna bakgrund och med hänsyn till de synpunkter som inkommit under remitteringen av betänkandet Registerutdrag i arbetslivet (SOU 2014:48) anser regeringen att det finns anledning att överväga om författningsstödet för registerkontroll, såväl under som inför anställning, bör utökas för Kriminalvården, Ekobrottsmyndigheten och Åklagarmyndigheten i deras roller som arbetsgivare. Inför dessa överväganden krävs en noggrann kartläggning och analys av de behov som finns inom myndigheterna med hänsyn till myndigheternas särskilda verksamheter och de särskilda säkerhetsrisker som verksamheterna innebär. Det är av särskild vikt att de behov som identifieras vägs mot arbetstagarens intresse av att inte utsättas för det integritetsintrång som en registerkontroll innebär.

Behovet av registerkontroll för företag inom den finansiella sektorn som omfattas av krav på ledningsprövning

För att ett företag inom den finansiella sektorn ska beviljas tillstånd att bedriva verksamhet krävs i vissa fall att den som ska ingå i ledningen, t.ex. den verkställande direktören, har den insikt och erfarenhet som krävs och dessutom i övrigt är lämplig. Vissa företag inom den finansiella sektorn omfattas alltså av krav på s.k. ledningsprövning. Kravet på s.k. ledningsprövning regleras

till exempel för banker i 3 kap. 2 § första stycket 4 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse och 10 § i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS) 2009:3. Motsvarande reglering för börser finns i 12 kap. 2 § 4 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden och 2 kap. 9 § FFFS 2007:17. För försäkringsföretag finns motsvarande reglering i 2 kap. 4 § första stycket 4 försäkringsrörelselagen (2010:2043) och 10 kap. FFFS 2015:8. På försäkringsområdet finns även krav enligt 10 kap. 5 § försäkringsrörelselagen på att försäkringsföretaget ska säkerställa att personer i ledningen uppfyller krav på lämplighet. För andra finansiella företag finns motsvarande regler men kraven på att företagen själva ska göra prövningen är inte lika tydligt ställda som i försäkringsrörelselagen. Kraven gäller också vid en förändring i den krets av personer som ska vara lämpliga hos ett företag som redan innehar ett tillstånd. De krav som finns på ledningsprövning har ofta sin grund i EU-rättsakter.

För att företaget ska kunna göra en bedömning av om en tilltänkt befattningshavare på ett företag är lämplig på det sätt som krävs för att företaget ska beviljas tillstånd att bedriva verksamhet, kan en kontroll av uppgifterna i belastningsregistret vara aktuell.

Mot denna bakgrund och med hänsyn till de synpunkter som inkommit under remitteringen av betänkandet Registerutdrag i arbetslivet (SOU 2014:48) anser regeringen att det finns anledning att överväga om författningsstödet för registerkontroll bör utökas för företag inom den finansiella sektorn som omfattas av krav på ledningsprövning. Inför dessa överväganden krävs en noggrann kartläggning och analys av de behov som finns hos företag inom den finansiella sektorn med hänsyn till de särskilda krav som ledningsprövning kan innebära. Det är av särskild vikt att de behov som identifieras vägs mot den enskildes intresse av att inte utsättas för det integritetsintrång som en registerkontroll innebär. Ett eventuellt författningsstöd för registerkontroll bör enligt regeringen avgränsas till att endast avse kontroll av de personer som omfattas av någon form av krav på ledningsprövning.

Behovet av registerkontroll för vissa verksamheter inom vård- och omsorgssektorn som utför insatser åt äldre personer och personer med funktionsnedsättning

Som framgått ovan finns det redan i dag regleringar som ger arbetsgivaren tillgång till uppgifter ur belastningsregistret om en arbetssökande eller arbetstagare som ska arbeta med barn inom olika typer av verksamheter, t.ex. förskola. Den skyddsvärdhet och utsatthet som barn har och som motiverar registerkontroll kan enligt regeringen göra sig gällande även beträffande andra grupper.

Vård- och omsorgssektorn utför insatser åt en mängd olika grupper. Många av dessa grupper har en hög skyddsvärdhet och en särskild utsatthet. Enligt regeringen gäller detta i högsta grad äldre personer och personer med funktionsnedsättning. De befinner sig ofta i beroendeställning i förhållande till den som utför vården och omsorgen. De kan ha svårt att föra sin egen talan samt att ta tillvara sina intressen. Vården och omsorgen av äldre personer och personer med funktionsnedsättning sker dessutom ofta i den enskildes hem, utan insyn eller kontroll, där det finns ett särskilt behov av trygghet.

Behovet av att göra registerkontroll av personal som arbetar inom verksamheter som utför insatser åt äldre personer och personer med funktionsnedsättning har varit föremål för särskilda överväganden, senast inom ramen för betänkandet Registerutdrag i arbetslivet (SOU 2014:48). Vid remitteringen av betänkandet framkom det att ett flertal arbetsgivarorganisationer bedömde att det kan finnas behov för arbetsgivare att göra registerkontroll inom vård- och omsorgsverksamheter som utför insatser åt äldre personer och åt personer med funktionsnedsättning.

Med hänsyn till dessa gruppers särskilda utsatthet och skyddsvärdhet och de remissynpunkter som framkommit anser regeringen det nödvändigt att ytterligare analysera i vilka avseenden det finns ett behov av utökat författningsstöd för att kunna göra registerkontroll inom sådana vård- och omsorgsverksamheter som utför insatser åt äldre personer och personer med funktionsnedsättning. Inför dessa överväganden krävs en noggrann kartläggning och analys av de behov som finns hos

arbetsgivare som bedriver vård- och omsorgsverksamheter som riktar sig till personer som har en särskild utsatthet och hög skyddsvärldhet. Det är av särskild vikt att de behov som identifieras vägs mot arbetstagarens intresse av att inte utsättas för det integritetsintrång som en registerkontroll innebär.

De verksamheter där det kan övervägas om det finns ett behov av utökat författningsstöd är hemtjänsten, särskilt boende för personer med funktionsnedsättning och särskilt boende för äldre personer som regleras i socialtjänstlagen (2001:453) 4 kap. 1 §, 5 kap. 5 § och 5 kap. 7 §. Även verksamheter som ansvarar för personlig assistans och andra insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade kan vara aktuella, liksom hemsjukvård och sådan hälso- och sjukvård som kommuner ska erbjuda enligt 12 kap. hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) där det utförs insatser åt äldre och personer med funktionsnedsättning.

Behovet av registerkontroll för Kriminalvården utanför rollen som arbetsgivare

Som redan konstaterats innebär Kriminalvårdens verksamhet att myndigheten är utsatt för särskilda säkerhetsrisker. Kriminalvården bedriver därför ett säkerhetsarbete som bl.a. innefattar kontrollåtgärder för narkotikafria anstalter och häkten, rutiner för att hantera hot och våld mellan intagna samt insatser som förhindrar såväl brott inifrån anstalter som fritagningsförsök och rymningar. Det finns mot denna bakgrund redan i dag vissa möjligheter att genomföra registerkontroller bl.a. av personer som myndigheten avser att anställa.

Inom ramen för myndighetens säkerhetsarbete finns även behov av att registerkontrollera andra personer som passerar in i Kriminalvårdens lokaler men som inte är anställda av Kriminalvården. Som exempel kan nämnas personer som har i uppdrag att på anstalter genomföra utbildningsinsatser, utföra hantverksuppdrag, bedriva kioskverksamhet eller genomföra bevakningsuppdrag. Det kan också handla om företrädare för olika ideella organisationer eller personer som anlitas av fastighets-

förvaltande myndighet för att utföra underhålls- och reparationsarbeten. Kriminalvårdens behov av att kontrollera dessa personer hanteras i dag ofta genom att Kriminalvården träffar avtal med olika aktörer för att på så sätt säkerställa att registerkontroller vid behov kan genomföras även i dessa fall.

Om ett generellt förbud mot registerkontroll införs kommer dessa arbetsgivare inte längre att kunna kontrollera sina anställda, vilket innebär att Kriminalvårdens behov av att registerkontrollera dessa personer i så fall måste hanteras på något annat sätt. Kriminalvårdens verksamhet är synnerligen känslig för säkerhetsrisker och dessa begränsar sig inte till anställda eller arbetssökande hos myndigheten utan kan även avse personer som är anställda av någon annan arbetsgivare.

Mot denna bakgrund och med hänsyn till de synpunkter som inkommit under remitteringen av betänkandet Registerutdrag i arbetslivet (SOU 2014:48) anser regeringen att det finns anledning att överväga om författningsstödet för registerkontroll bör utökas för Kriminalvården även utanför myndighetens roll som arbetsgivare för det fall att det införs ett förbud mot registerkontroll i arbetslivet. Inför dessa överväganden krävs en noggrann kartläggning och analys av de behov som finns inom myndigheten med hänsyn till myndighetens särskilda verksamhet och de särskilda säkerhetsrisker som verksamheten innebär. Det är av särskild vikt att de behov som identifieras vägs mot de enskildas intresse av att inte utsättas för det integritetsintrång som en registerkontroll innebär.

Behovet av registerkontroll för andra verksamheter

Regeringen utesluter inte att det även när det gäller andra aktörer inom andra områden på grund av deras verksamhet, kan finnas skäl att överväga en utökad möjlighet till registerkontroll. Ett behov av registerkontroll kan finnas för vissa aktörer såväl i dess egenskap av arbetsgivare som utanför dess roll som arbetsgivare när det gäller andra personer som passerar in i aktörens lokaler eller område utan att vara anställda. Om det finns tillräckliga skäl och om tiden räcker till har utredaren därför möjlighet att lämna sådana förslag även för aktörer på andra områden.

Utgångspunkten för bedömningen av om det finns anledning att överväga en utökad möjlighet till registerkontroll är alltid att skälen för registerkontroll måste väga tyngre än den enskildes intresse av att inte utsättas för det integritetsintrång som en registerkontroll innebär.

Analys av offentlighet, sekretess och internationella åtaganden

Utöver de ovan nämnda utgångspunkterna behöver utredaren även analysera frågeställningarna utifrån offentlighets- och sekretesslagstiftningen och, om det behövs, särskilt ta ställning till hur uppgifterna ur belastningsregistret ska kunna skyddas hos de aktörer som eventuellt ges rätt att ta del av dessa. Vidare ska förslagen analyseras i förhållande till relevanta internationella åtaganden. Den registerkontroll som sker med stöd av säkerhets- skyddslagen berörs inte av uppdraget att lämna förslag på författningsändringar eller andra åtgärder som behövs.

Vad ingår i uppdraget?

Utredaren ska

- kartlägga, analysera och ta ställning till om författningsstödet för registerkontroll behöver utökas för Kriminalvården, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, företag inom den finansiella sektorn som omfattas av kravet på ledningsprövning samt arbetsgivare inom vård- och omsorgsverksamheter som utför insatser åt äldre personer och personer med funktionsnedsättning i deras egenskap av arbetsgivare, för det fall att det införs ett förbud mot registerkontroll i arbetslivet,
- kartlägga, analysera och ta ställning till om författningsstödet för registerkontroll behöver utökas för Kriminalvården även utanför myndighetens roll som arbetsgivare för det fall att det införs ett förbud mot registerkontroll i arbetslivet.

Detta inkluderar att väga skälen för registerkontroll mot den enskildes intresse av att inte utsättas för det integritetsintrång som en registerkontroll innebär.

Utredaren ska också

- analysera och ta ställning till vilka uppgifter i belastningsregistret som en eventuell registerkontroll ska omfatta,
- analysera och ta ställning till om en eventuell registerkontroll ska vara obligatorisk eller fakultativ,
- analysera och ta ställning till vilka personkategorier som ska omfattas av en eventuell registerkontroll,
- analysera och ta ställning till om en eventuell registerkontroll ska genomföras genom att arbetsgivare ges möjlighet att själva inhämta uppgifterna hos Polismyndigheten eller ges en rätt att efterfråga uppgifterna av den enskilde,
- analysera och ta ställning till hur inhämtade registerutdrag ska hanteras, och
- oavsett ställningstagande lämna förslag på de författningsändringar eller andra åtgärder som behövs för att kunna genomföra registerkontroll inom de områden som nämns ovan.

Utredaren får göra motsvarande kartläggning och analys samt ta ställning till om författningsstödet för registerkontroll behöver utökas även för aktörer inom andra områden, både i aktörens egenskap av arbetsgivare och utanför rollen som arbetsgivare när det gäller andra personer som passerar in i aktörens lokaler eller område utan att vara anställda, om det finns tillräckliga skäl och om tiden räcker till. Utredaren ska lämna förslag på de författningsändringar eller andra åtgärder som behövs.

Konsekvensbeskrivningar

Utredaren ska särskilt redovisa vilka konsekvenser som de lämnade förslagen till författningsändringar innebär för skyddet av den personliga integriteten. Utredaren ska också redovisa konsekvenserna för kommuner och landsting, företag och andra arbetsgivare. Vidare ska utredaren redovisa ekonomiska konsekvenser för berörda myndigheter och hur eventuella kostnadsökningar ska finansieras. De ekonomiska konsekvenserna för Polismyndigheten ska särskilt beaktas.

Kontakter och redovisning av uppdraget

Utredaren ska föra dialog med berörda myndigheter, däribland Datainspektionen, och med företrädare för arbetsmarknadens parter. Utredaren ska vidare följa relevant arbete inom Regeringskansliet och kommittéväsendet. Det arbete av betydelse för uppdraget som pågår inom ramen för EU-samarbetet ska också följas.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2019.

(Arbetsmarknadsdepartementet)